

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ความต้องการประกอบอาชีพการเกษตรของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ : กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟู

สมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง)

Agricultural Occupational Needs : A Case Study of Rehabilitants in Eastern Industrial Rehabilitation Center (Rayong Province)

ลภัสรดา แก้วล้วน (Laphatrada kaewluan)¹

สุนันท์ สีสังข์ (Sunan Seesang)² พลสรารณ สรารณรมย์ (Ponsaran Saranrom)³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ (2) ความต้องการประกอบอาชีพการเกษตรของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ (3) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ (4) การติดตามผลการประกอบอาชีพเกษตรหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพเกี่ยวกับการประกอบอาชีพประชากรในการศึกษา คือ ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 114 ราย เก็บข้อมูลทุกคนโดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 35.92 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้ภาคเกษตรเฉลี่ย 130,000 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 133,000 บาทต่อปี หนี้สินครัวเรือนเฉลี่ย 244,300 บาทต่อปี (2) ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรในระดับน้อย เนื่องจากผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพไม่มีเวลาในการทำการเกษตร ทำให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร โดยส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย (3) ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ในระดับมาก ทั้งด้านหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน ลักษณะผู้สอนและวัสดุอุปกรณ์สื่อการสอน (4) การติดตามผลการประกอบอาชีพหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพไปใช้ปฏิบัติงาน ได้บ้างส่วนเพื่อเป็นอาชีพเสริมหรือเพื่อใช้ในครอบครัว สามารถปรับตัวได้ดี ไม่รู้สึกว่ามีการเปลี่ยนแปลง สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี มีรายได้พอแก่การครองชีพ พึงพอใจกับชีวิตปัจจุบัน รู้สึกมีปมด้อย พอใจกับอาชีพที่ทำ มีขวัญและกำลังใจ สามารถเข้ากับเพื่อนได้ ยกเว้นไม่มีความมั่นคงการประกอบอาชีพ เนื่องจากผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพไม่สามารถปฏิบัติงานให้กับบริษัทได้เต็มที่ ซึ่งเป็นสาเหตุให้บริษัทจ้างออกจากการทำงาน (5) ปัญหาที่พบมากคือไม่มีเวลาทำการเกษตรเนื่องจากการประกอบอาชีพอื่น ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ในเรื่อง ชุมชนต้องมีการยอมรับผู้พิการมากขึ้น ควรจัดอบรมอาชีพตามความถนัดและตามสภาพความพิการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรติดตามผลหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง ควรจัดหาตลาดรองรับผลผลิต ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ควรนำไปศึกษาดูงานทางด้านการเกษตร ควรมีการรวมกลุ่มผู้พิการ ควรมีแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อ

คำสำคัญ: ความต้องการประกอบอาชีพเกษตร ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน จังหวัดระยอง

1 นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Laphatrada_kwan@yahoo.th.co

2 รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sseesunan@hotmail.com

3 อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช oh1981@gmail.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this study were the following 1) social and economic states of rehabilitants, 2) the needs for agricultural occupation, 3) the training procedure for agricultural occupations, (4) the follow-up on their occupational performance, and 5) problems and suggestions on their occupational performance. The population in this study was 114 rehabilitants in Eastern Industrial Rehabilitation Center (Rayong Province). The data were collected by interviewing all of these rehabilitants. The statistical methodology was used to analyze the data by computerized programs were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation. The findings of this study were as follows: 1) most of the rehabilitants were male, with average age as 35.92 years. They were educated at primary level. The average income deriving from agricultural occupation was 130,000 Baht/year, while the average income deriving from non-agricultural occupation was 133,000 Baht/year. The average of their household debts was 244,300 Baht/year. 2) It was found that the rehabilitants needed agricultural occupation at low level because they had no free time to perform farming. They needed non-agricultural occupation instead. Most of them preferred to work as a hired worker or a merchant. 3) The rehabilitants agreed with the training courses to be organized for them at much level. 4) To follow up the occupational performance after rehabilitating, it was found that they could apply the knowledge to their work in some extents as a sub-ordinate occupation. They could adapt themselves as well. They did not feel that there was any change in their lives. They could take care of themselves as well. They had sufficient income for the cost of living. They were satisfied with the present life and occupation. They did not feel discourage, had a good will, and could adapt themselves to friends, except the feeling of instability of the career. They might be resigned from work because they could not perform the work perfectly. Furthermore, 5) the rehabilitants had no free time to do farming because they had to perform the main occupation. They suggested that the community should accept the disabled persons, training courses should be organized according to the skills and disabled states, related officials should followed up them after being rehabilitated continuously. There should have been marketplaces for their farming produces. They should have been trained on how to decrease the agricultural production cost; field studies should be set for them; disabled persons should be united; and they should have been supplied with capital sources or credits.

Keywords: Agricultural occupational needs, Rehabilitants, Industrial rehabilitation center, Rayong Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

การพัฒนาทางเศรษฐกิจ แม้จะสร้างความเจริญทางวัตถุและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจแก่สังคม แต่ได้สร้างปัญหาทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและคุณภาพทางชีวิตของมนุษย์ในสังคมด้วย เช่น ปัญหาการประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน แม้อุปกรณ์ที่บาดเจ็บเนื่องจากการทำงาน จะได้รับเงินทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน แต่เงินทดแทนที่ได้รับนั้น ย่อยรายได้เพียงระยะหนึ่งเท่านั้น กับกรณีที่ลูกจ้างต้องสูญเสียอวัยวะบางส่วนหรือทุพพลภาพ และถ้าไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีผลให้ลูกจ้างเหล่านั้น อาจสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานหรือกลายเป็นคนพิการ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียแรงงานที่มีคุณภาพในการประกอบอาชีพ ไปยังก่อให้เกิดภาระแก่ครอบครัวและสังคมที่จะต้องดูแลคนกลุ่มนี้ รวมถึงรัฐบาลเองจะต้องรับภาระในการให้การสังเคราะห์ช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นอยู่ในสังคมได้ สำนักงานประกันสังคม ในฐานะผู้ดูแลลูกจ้าง เห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานขึ้นเพื่อให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ลูกจ้างที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 รวมทั้งผู้ประกันตนทุพพลภาพ โดยจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคขึ้น 5 แห่ง คือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน จังหวัดปทุมธานี ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่) ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดขอนแก่น) และศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคใต้ (จังหวัดสงขลา)

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) ได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และฝึกอาชีพให้แก่ลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน รวมทั้งผู้ประกันตนทุพพลภาพโดยมุ่งหวังให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีอาชีพ มีรายได้ โดยไม่เป็นการแก่ครอบครัวและสังคมศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) รับผิดชอบพื้นที่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ และเขตจังหวัดในภาคตะวันออกอีก 8 จังหวัดคือ ระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว โดยได้พัฒนางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ลูกจ้างและผู้ประกันตนทุพพลภาพ ได้รับบริการอย่างมีคุณภาพด้วยการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบครบวงจร คือให้การดูแลลูกจ้างและผู้ประกันตน ทุพพลภาพที่เข้ารับการฟื้นฟูแบบองค์รวม (Comprehensive rehabilitation) คือการดูแลให้ครอบคลุมปัญหาของผู้เข้ารับการฟื้นฟู แต่ละบุคคลในทุกๆ ด้านไปพร้อมกันซึ่งเป็นการผสมผสานประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านการแพทย์ ด้านอาชีพด้านจิตใจ และสังคม เข้าด้วยกันในรูปแบบของสหวิทยาการ โดยมีผู้เข้ารับการฟื้นฟูเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ลูกจ้างที่เจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานและผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพได้รับบริการอย่างมีคุณภาพมุ่งหวังให้บุคคลเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้มีอาชีพ มีรายได้ไม่เป็นการแก่ครอบครัวและสังคม

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนวิชาเกษตรจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องความต้องการประกอบอาชีพเกษตร ของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความต้องการในการประกอบอาชีพเกษตร เพื่อนำข้อมูลที่ได้นี้ เป็นข้อเสนอแนะในการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพในการทำงานของลูกจ้างต่อไป

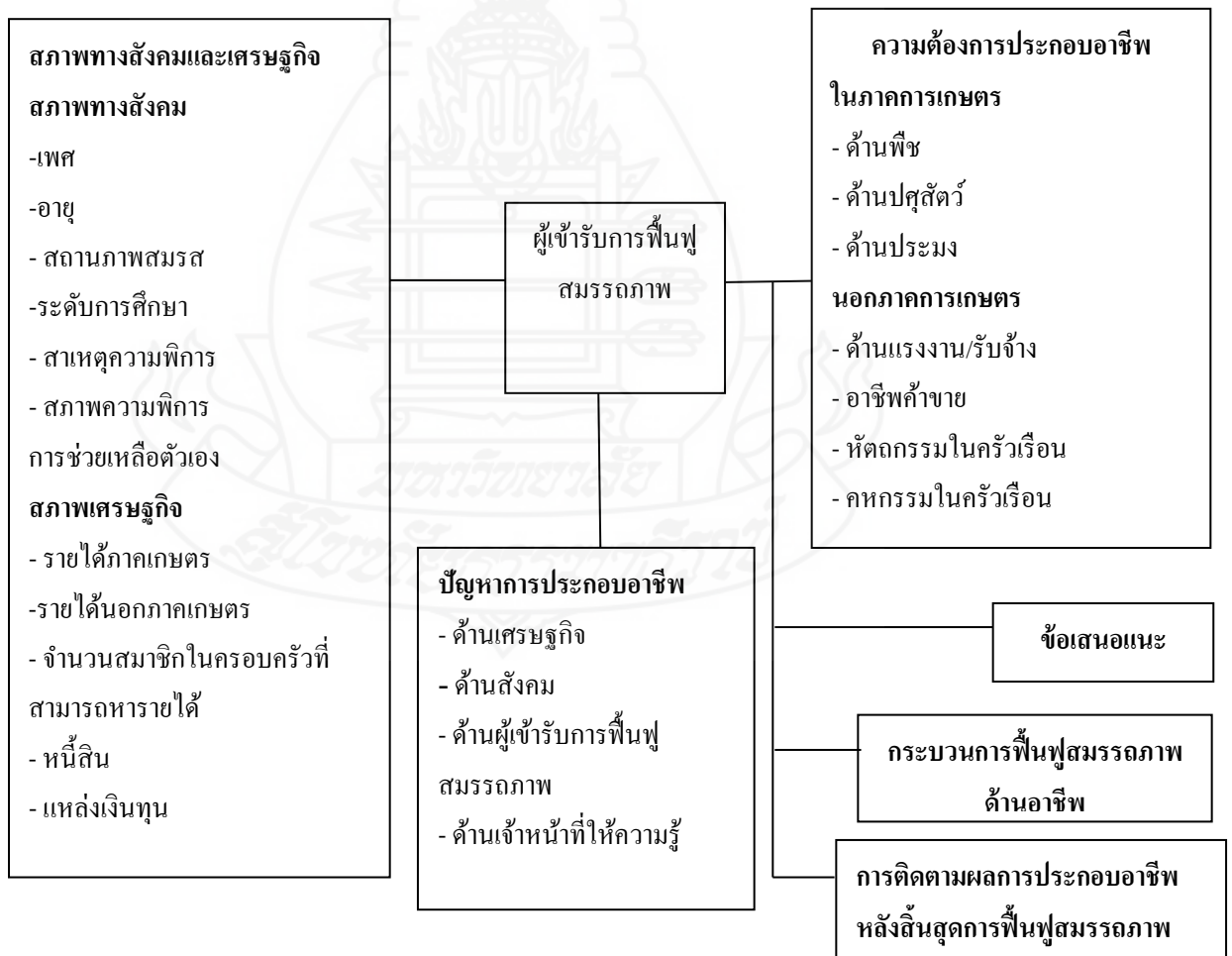
การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิด

1. เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออกเฉียง (จังหวัดระยอง)
2. เพื่อศึกษาความต้องการประกอบอาชีพการเกษตรของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ
3. เพื่อศึกษาการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ
4. เพื่อศึกษาการติดตามผลการประกอบอาชีพเกษตรหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการประกอบอาชีพการเกษตรสามารถสรุปตัวแปรที่ศึกษาได้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ จำนวนลูกจ้างที่ประสบอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงานและผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการแพทย์ ฯ ให้สามารถเข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านการแพทย์ ด้านอาชีพ ควบคู่ด้านจิตใจและสังคม ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) ได้ และเข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานภายในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2557 จำนวน 114 ราย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด และคำถามปลายเปิด ใช้การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) (2) ความต้องการประกอบอาชีพของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ (3) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ (4) การติดตามผลการประกอบอาชีพเกษตรกรหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ (5) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ

1) สภาพทางสังคม ผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 35.92 ปี มีสถานภาพโสด จบระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอื่น สาเหตุความพิการเกิดอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน สภาพความพิการ พิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่ และช่วยเหลือตนเองได้

2) สภาพทางเศรษฐกิจ ผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีรายได้ของครัวเรือนภาคเกษตรเฉลี่ย 130,000 บาทต่อปี และมีรายได้นอกภาคเกษตรรวม เฉลี่ย 133,000 บาทต่อปี จำนวนครัวเรือนที่มีไม่หนี้สินมากกว่าครัวเรือนที่เป็นหนี้ ส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบ และมีหนี้สินของครัวเรือนโดยเฉลี่ย 249,000 บาทต่อปี ผู้ที่สามารถหารายได้ จำนวน 1 คน และแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพส่วนมากใช้ทุนของตนเอง

ตอนที่ 2 ความต้องการประกอบอาชีพของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการประกอบอาชีพของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพในภาคเกษตรกรรม ด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมงและด้านการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1) ความต้องการประกอบอาชีพภาคเกษตรผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องการประกอบอาชีพด้านพืช มีค่าเฉลี่ย 1.42 ด้านสัตว์ มีค่าเฉลี่ย 1.20 ด้านประมง มีค่าเฉลี่ย 1.09 โดยภาพรวมผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ต้องการประกอบอาชีพเกษตรอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.24

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

2) ความต้องการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องประกอบอาชีพรับจ้าง เฉลี่ย 2.26 รองลงมาอาชีพค้าขาย เฉลี่ย 2.05 อยู่ในระดับปานกลาง และหัตถกรรมในครัวเรือน การแปรรูปอาหาร อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 1 ความต้องการประกอบอาชีพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ (n=114)

ประเภทอาชีพ	ความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)				ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	เฉลี่ย	
1. การประกอบอาชีพในภาคเกษตร				1.24	น้อย
1.1 ด้านพืช				1.42	น้อย
1.1.1 พืชไร่	12 (10.5)	11 (9.6)	91 (79.8)	1.31	น้อย
1.1.2 พืชสวน	15 (13.2)	15 (13.2)	84 (73.7)	1.40	น้อย
1.1.3 ทำนา	18 (15.8)	11 (9.6)	85 (74.6)	1.41	น้อย
1.1.4 พืชผัก	20 (17.5)	23 (20.2)	71 (62.3)	1.55	น้อย
1.2 ด้านปศุสัตว์				1.20	น้อย
1.2.1 โค	7 (6.1)	11 (9.6)	96 (84.2)	1.22	น้อย
1.2.2 กระบือ	3 (2.6)	11 (9.6)	100 (87.7)	1.15	น้อย
1.2.3 สุกร	1 (0.9)	10 (8.8)	103 (90.4)	1.11	น้อย
1.2.4 ไก่	12 (10.5)	17 (14.9)	85 (74.6)	1.36	น้อย
1.2.5 เป็ด	19 (16.7)	12 (10.5)	83 (72.8)	1.44	น้อย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเภทอาชีพ	ความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)				ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	เฉลี่ย	
1.3 ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ				1.09	น้อย
1.3.1 ปลา	5 (4.4)	14 (12.3)	95 (83.3)	1.21	น้อย
1.3.2 กุ้ง	0	4 (3.5)	110 (96.5)	1.04	น้อย
1.3.3 หอย	0	3 (2.6)	111 (97.4)	1.03	น้อย
2. การประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร					
2.1 หัตถกรรมในครัวเรือน	2 (2.6)	6 (5.3)	105 (92.1)	1.09	น้อย
2.2 รับจ้าง	66 (57.9)	12 (10.5)	36 (31.6)	2.26	ปานกลาง
2.3 อาชีพค้าขาย	50 (43.9)	18 (15.8)	48 (40.4)	2.05	ปานกลาง
2.4 การแปรรูปอาหาร	12 (10.5)	12 (10.5)	90 (78.9)	1.32	น้อย

3 การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ

1) การฝึกอาชีพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ร้อยละ 50.9 เข้ารับฝึกอาชีพ และร้อยละ 49.1 ไม่เข้ารับการฝึกอาชีพ

2) ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพสรุปได้ดังนี้

ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 2.80) เห็นด้วยด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.79) เห็นด้วยด้านคุณลักษณะผู้สอน อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 2.70) และเห็นด้วยด้านวัสดุอุปกรณ์สื่อการสอน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.82)

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

4 การติดตามผลการประกอบอาชีพหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพ

1) การนำความรู้ที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพไปใช้ปฏิบัติงาน พบว่า ร้อยละ 71.9 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ใช้ได้บางส่วนเพื่อเป็นอาชีพเสริมหรือเพื่อใช้ในครอบครัว และร้อยละ 20.2 ใช้ได้ตรงกับงานและร้อยละ 7.9 ไม่ได้ใช้เลย

2) การปรับตัวกับครอบครัวและเพื่อนร่วมงานภายหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพ จากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดระยอง) พบว่า ร้อยละ 88.6 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพปรับตัวได้ดี ไม่รู้สึกว่ามีการเปลี่ยนแปลงและร้อยละ 11.4 ปรับตัวกับครอบครัวได้แต่กับเพื่อนไม่ได้

3) การช่วยเหลือตัวเองในปัจจุบัน พบว่า ร้อยละ 43.9 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ช่วยเหลือตนเองได้ดี มีรายได้พอแก่การครองชีพ ร้อยละ 24.6 ช่วยเหลือครอบครัวได้บางส่วน แต่รายได้ไม่พอแก่การครองชีพ ร้อยละ 21.1 ช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ แต่รายได้ไม่พอแก่การครองชีพและร้อยละ 10.5 ช่วยเหลือตนเองและครอบครัวไม่ได้ ยังอยู่ในความดูแลของครอบครัว

4) ความพึงพอใจในการดำรงชีวิตภายหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพ จากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานฯ (จังหวัดระยอง) พบว่า ร้อยละ 50.9 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพพึงพอใจกับชีวิตปัจจุบัน รู้สึกมีปมด้อย ร้อยละ 45.6 พึงพอใจกับชีวิตปัจจุบัน รู้สึกมีปมด้อยบ้าง และร้อยละ 3.5 ไม่พึงพอใจกับชีวิตปัจจุบัน แต่ยังปรับตัวได้

5) สภาพการประกอบอาชีพปัจจุบัน พบว่า

5.1 พอใจกับอาชีพที่ทำ พบว่า ร้อยละ 68.4 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ พอใจกับอาชีพที่ทำและร้อยละ 31.6 ไม่พอใจกับอาชีพที่ทำ

5.2 ความมั่นคงในอาชีพที่ทำ พบว่า ร้อยละ 68.4 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ไม่มีความมั่นคงในอาชีพและร้อยละ 31.5 มีความมั่นคง

5.3 ขวัญและกำลังใจในการทำงาน พบว่า ร้อยละ 63.2 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานและร้อยละ 36.8 ไม่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

5.4 ความสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ พบว่า ร้อยละ 52.6 สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้และร้อยละ 47.4 ไม่สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

5 ปัญหาของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ

1) ปัญหาด้านเศรษฐกิจของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพปัญหาในระดับปานกลาง 4 ประเด็น โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ (ค่าเฉลี่ย 2.25) ไม่มีแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อเพื่อการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.22) การคมนาคมไม่สะดวก (ค่าเฉลี่ย 2.19) ปัจจัยการผลิตราคาแพงหรือไม่มีจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 2.11) และปัญหาขาดแคลนแรงงาน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.53)

2) ปัญหาด้านสังคม พบปัญหาในระดับปานกลาง 4 ประเด็น โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ (ค่าเฉลี่ย 2.32) ขาดผู้นำที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.05) ขาดการรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.03) ขาดแหล่งความรู้ในการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 1.86)

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

3) ปัญหาด้านผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ พบปัญหาในระดับมาก 1 ประเด็นคือ ไม่มีเวลาทำการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.40) เนื่องจากประกอบอาชีพอื่น และปัญหาในระดับปานกลาง 4 ประเด็น โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สุขภาพไม่ดี เนื่องจากอายุมากหรือป่วย (ค่าเฉลี่ย 2.27) ไม่มีแรงจูงใจ (ค่าเฉลี่ย 2.04) ขาดโอกาสได้รับการพัฒนา (มีค่าเฉลี่ย 1.93) และไม่มีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 1.79)

4) ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ พบปัญหาในระดับปานกลาง 2 ประเด็น โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ เจ้าหน้าที่ไม่มาเยี่ยมเยียนและให้คำปรึกษา (ค่าเฉลี่ย 1.82) เจ้าหน้าที่ไม่พอกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 1.76) และปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในเรื่องที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องการ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.61)

6 ข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรมีแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อ ควรจัดหาตลาดรองรับผลผลิต ควรมีการรวมกลุ่มผู้พิการ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ชุมชนต้องมีการยอมรับผู้พิการมากขึ้น ควรจัดอบรมอาชีพตามความถนัดและตามสภาพความพิการ เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องควรติดตามผลหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง ควรนำไปศึกษาดูงานด้านการเกษตรเช่นการปลูกผักปลอดสารพิษ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 84.20 มีอายุเฉลี่ย 35.92 ปี มีสถานภาพโสด สอดคล้องกับงานวิจัย ของสุทิน จันทา วรณี เชาวันสุขุม และวงศ์ธีรา สุวรรณิน (2554) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของคนพิการทางกายที่ผ่านการฝึกอาชีพจากศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ พบว่าคิดเป็นร้อยละ 34.20 สถานภาพโสด จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 มีลักษณะความพิการทางกายพิการทางการเคลื่อนไหว (แขน/ขา ผิดรูป) จำนวน 223 คน จบระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอื่น เกิดอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน เช่น ใช้นิ้วมือเข้าไปตรวจเช็กระยะของสลักประตูเดาหลอม แล้วประตูเดาหนีบนิ้วมือ สภาพความพิการ มือซ้ายนิ้วชี้ขาด 1 ข้อ โคนเครื่องปั๊มทပ်มือขวา สภาพความพิการ มือขวานิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้ว无名 นิ้วก้อยเหยียดและงอไม่ได้ ลวดสลิงขาดเศษเหล็กกระเด็นเข้าตาขวาเลือดออกได้เชื่อบุตาขวา อักเสบรุนแรง สภาพความพิการ ตาขวาบอดใส่ดวงตาเทียม สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีรายได้ภาคเกษตรเฉลี่ย 130,000 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคเกษตร 133,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ไม่มีหนี้สิน ส่วนมากมีหนี้สินในระบบมีหนี้สินเฉลี่ย 249,00 บาทต่อปี และด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพเป็นทุนของตนเอง

จากผลการศึกษาผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพมีความต้องการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรในระดับน้อย เนื่องจากผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพไม่มีเวลาในการทำเกษตรเนื่องจากประกอบอาชีพอื่นและขาดความรู้ทางด้านเกษตร โดยส่วนมากต้องการประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตร เกื้อช่วย (2554) ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรในตำบลบางขุนทอง อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.1 ประกอบอาชีพแรงงานหรือรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 12.2 ประกอบอาชีพหัตถกรรม ในครัวเรือนและอาชีพค้าขาย

จากการศึกษากระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ส่วนมากผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เข้ารับฝึกอาชีพร้อยละ 50.9 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะผู้สอน และ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกอาชีพอยู่ในระดับมาก มีความแตกต่างกับงานวิจัยของวีรัชย์ วงศ์สุปไทยและสมุติตรา อิ่มใจ (2544) ที่พบว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพให้สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ สภาพความพิการของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ และมุ่งเน้นในสาขาอาชีพที่สามารถประกอบอาชีพอิสระได้

จากผลการศึกษาการติดตามผลการประกอบอาชีพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนี้

1.สามารถนำความรู้ที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ไปใช้ได้บางส่วนเพื่อเป็นอาชีพเสริมหรือเพื่อใช้ในครอบครัว เนื่องจากผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพประกอบอาชีพอื่น ไม่ตรงกับสาขาอาชีพที่ได้รับการฝึกอาชีพ เช่น ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ฝึกอาชีพสาขาเกษตร แต่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพหลังจากสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพจะกลับไปทำงานเป็นพนักงานบริษัท เป็นต้น

2.สามารถปรับตัวได้ดี ไม่รู้สึกว่ามีเปลี่ยนแปลง ช่วยเหลือตนเองได้ดี มีรายได้พอแก่การครองชีพ. พึงพอใจกับชีวิตปัจจุบัน ไม่รู้สึกมีปมด้อยและพอใจกับอาชีพที่ทำ เนื่องจากผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยอมรับสภาพความพิการของตนเองได้ และสามารถจะดำรงชีวิตในปัจจุบัน

3.มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ ยกเว้น ไม่มีความมั่นคงในการทำงาน เนื่องจากมีสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ไม่สามารถทำงานให้นายจ้างได้เต็มที่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้นายจ้างจ้างรายจ้างผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพพ้นจากการเป็นพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

1.นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อไป

2.นำผลการศึกษาไปใช้พัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับสภาพความพิการของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพสามารถนำอาชีพที่ได้เข้ารับการฝึกอาชีพไปใช้เป็นอาชีพหลังสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความมั่นคง ด้านรายได้ ส่งผลให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีความเป็นอยู่ มีฐานะ เศรษฐกิจที่ดีต่อไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- จิตร เกื้อช่วย.(2554).ความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรในตำบลบางขุนทอง อำเภอดงไจ้ จังหวัด
นครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วีรัชย์ วงศ์สุปไทยและสมิตติรา อิ่มใจ. (2544). ข้อมูลพื้นฐานที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ
ของผู้เข้ารับการฟื้นฟูในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน สำนักงานประกันสังคม.รายงานการศึกษาส่วน
บุคคล.สำนักงานประกันสังคม
- สุทิน จันทา วรณี เชาวน์สุขุม และวงศ์ธรา สุวรรณิน .(2554).คุณภาพชีวิตการทำงานของคนพิการที่ผ่านฝึกอาชีพ
จากศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 1(2), 108
- สมฤทัย นิธิจิตต์. (2553). การพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบของคนพิการที่กำลังฝึกอาชีพ ใน โรงเรียนอาชีวพระ
มหาไถ่ พัทยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานประกันสังคม. (2557). คู่มือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน กระทรวงแรงงาน
- สำนักงานประกันสังคม. (2550). หลักสูตรการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน
สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน